

Utlåtande 2015:72 RI (Dnr 109-385/2015)

Regler om lokalt partistöd i Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Regler om lokalt partistöd i Stockholms stad godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Nya regler för lokalt kommunalt partistöd i kommunallagen har trätt i kraft den 1 februari 2014. Reglerna ska tillämpas från och med 15 oktober 2014.

Lokalt partistöd ska syfta till att stärka den lokala demokratin. Varje kommun respektive landsting beslutar om partistöd ska utbetalas och hur stort det ska vara. Partistödet får bara bestå av ett grundstöd och/eller ett mandatbundet stöd. Partistödet får bara utbetalas till ett politiskt parti som är en juridisk person.

Rätten till partistöd är kopplad till partiets representation i fullmäktige. Med de nya reglerna blir det möjligt att proportionellt begränsa partistödet för ett parti som inte kunnat bemanna en eller flera platser i fullmäktige.

Fullmäktige måste fatta beslut om att de partier som får stöd ska redovisa att stödet använts i enlighet med sitt ändamål. Redovisning sker per kalenderår och ska vara kommunen tillhanda per den 30 juni året efter det att stöd lämnats. Redovisningen ska granskas årligen. Partierna utser själva sin

granskare. Granskaren ska årligen lämna en rapport med ett intyg om att redovisningen ger en rättvisande bild av hur stödet har använts. Fullmäktige måste också fatta beslut om utbetalning av partistödet. Fullmäktige får besluta om att stöd inte ska utbetalas till ett parti som inte i tid lämnar redovisning och granskningsrapport.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Det kommunala partistödet har till syfte att stärka den lokala demokratin. Friheten för de partier som omfattas av rätten till partistöd att använda sig av dessa medel är omfattande. Samtidigt är det naturligtvis viktigt att partistödet används just för det ändamål de är avsedda och inom de lokala partiorganisationernas verksamhet som riktas till kommunmedlemmarna.

Transparensen inom de olika offentliga systemen för partistöd har under lång tid varit föremål för en omfattande samhällelig diskussion. Jag anser att det är viktigt för trovärdigheten för det demokratiska styresskicket att de medel som kanaliseras från väljare till partierna på ett tydligt återkommande sätt redovisas.

Lagstiftaren har i den andan, för att öka transparensen kring de kommunala partistöden, beslutat att användningen av dessa årligen ska redovisas till kommunen. Redovisningen regleras genom bifogade regler. Reglerna ger kommunen möjlighet att hålla inne partistöd till den mottagare som inte fullföljer sina redovisningsskyldigheter.

Bilaga

Regler om lokalt partistöd

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Regler om lokalt partistöd i Stockholms stad godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Stockholm den 26 augusti 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Ärendet

Bestämmelser om partistöd finns i 2 kap. 9-12 §§ kommunallagen (1991:900).

De nya reglerna om lokalt partistöd ska tillämpas från och med mandatperioden åren 2014-2018 och är resultatet av den översyn som gjordes av den parlamentariska utredningen "Vital kommunal demokrati" och det därpå följande propositionsarbetet.

Partistödets ändamål

Partistöd är ett ekonomiskt bidrag eller annat stöd till politiska partier som syftar till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin. Lokalt partistöd är enligt lagstiftarens mening avsett för det lokala partiarbetet som riktar sig till kommunmedlemmarna.

Bestämmelsen är central eftersom det är i förhållande till detta ändamål som redovisning och granskning senare ska göras.

En konsekvens av ändamålsbestämmelsen är att medel som är avsedda för politiska sekreterare, lokaler med mera inte ska räknas in i partistödet eftersom det utgör stöd till det inre politiska arbetet. Beslut om detta stöd får hanteras och redovisas särskilt som ett eget ärende vid sidan av det lokala partistödet.

Representationskrav

2 kap. 9 § andra stycket kommunallagen ger kommun eller landsting rätten att lämna partistöd till ett parti som är representerat i fullmäktige med minst en ledamot. Enligt lagtexten är ett parti representerat "om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837)". Har ett parti en tom stol har partiets representation minskat i motsvarande mån.

En frivillig regel om att begränsa stödet för tomma stolar

Om fullmäktige vill utnyttja utrymmet att begränsa partistödet i förhållande till ett parti som under mandatperioden får en "tom" stol i fullmäktige måste kommunen anta en egen bestämmelse om att tillämpa möjligheten som finns i 2 kap. 10 § andra stycket kommunallagen. Där står att fullmäktige "får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap. vallagen (2005:837) ska beaktas vid fördelningen av partistödet." I lagens mening är en stol alltså "tom" först när länsstyrelsen inte har något namn att

tillgå när det behöver göras en ny sammanräkning efter en avsägelse från en ledamot i fullmäktige.

En frivillig regel om avtrappning

Bestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket ska läsas så att det finns utrymme att begränsa det mandatbundna stödet proportionellt i förhållande till antalet tomma stolar. Utnyttjas denna bestämmelse är det viktigt att kommunen tar ställning till om stödet ska upphöra i samma stund som representationen upphör – eller om det ska utgå helt eller delvis under det efterföljande året. Grunden för detta finns i 2 kap. 9 § tredje stycket där det framgår sedan tidigare att partistöd får ges som längst i ett år efter det att ett parti upphört att vara representerat.

Transparens

De nya reglerna är avsedda att göra beslutsfattandet, utbetalningarna och uppföljningen av det lokala partistödet mer transparent. Lagstiftningen innehåller relativt detaljerade krav på redovisning och granskning av hur partistödets används. Genom den årliga hanteringen får partierna ett ansvar för att själva redovisa användningen av stödet – i former partiet väljer. De nya reglerna bidrar till att synliggöra partiernas överväganden så att de blir tillgängliga för medborgarna.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 mars 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Partistöd föreslås utgå med dels grundstöd dels mandatstöd till ett politiskt parti som är en juridisk person och som har en registrerad lokal partiförening som kan ta emot stödet. Vid fördelningen av partistöd beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837). Partistöd beslutas årligen av kommunfullmäktige och utbetalas senast 31 januari.

Upphör ett parti att vara representerat under ett verksamhetsår utbetalas partistöd tre månader efter det att representationen upphört.

Har redovisning och granskningsrapport enligt 2 kap. 11 § andra stycket kommunallagen inte lämnats till kommunstyrelsen inom föreskriven tid dvs. senast den 30 juni året efter det år som redovisningen avser, utbetalas inget stöd för nästkommande år. Stödet hålls inne till dess redovisning och granskningsrapport har

lämnats in och behandlats av fullmäktige.

Reglering av överskott och underskott för partistödet kan ske mellan åren under innevarande mandatperiod.